
Acta synodi Daventriensis.

In den naemen der Heyliger Drievoldicheijt zijn vergadert in den particuliere sijnodo, binnen Deventer gehouden den 28 Majj anno 1594, desse navolgende personen: HENRICUS BORN, ghekoren praeses, FRANCISCUS SCHRUCKMAN, assessor, MICHAEL KECK HERTENSIS, scriba, CASPARUS HOLSTECIUS, ninister Campensis, HENRICUS OTTO, minister Hasseleti, LUDERUS VOGELSANCK, dienaer op die Swarteshuyss, HERMANNUS VOS, dienaer tott Isselmuyden; burgermeister HERMANNUS à WINSHEM, olderlinck van Deventer, burgermeister GERARDUS TER BORGH, olderlinck van Zwoll, JOHAN HENDRIX, olderlinck van Campen, HUBERT GLABBACH ⁴⁾, olderlinck van der Sluijss, GERRIJT CORNELIJSS, olderlinck van Hasselt.

Absentes syn gheweest: Steenwijck, Blockziell, Mastebroek, Kuyjnderen.

¹⁾ „ende” SS heeft „oft”. ²⁾ „goederen” OO heeft „goederen van Isselmuyden.”
³⁾ „verschrijvende oock het synodos”. Dit is in PP onderstreept, terwijl in margine staat „forte: verschijnende op den synodos”; SS heeft „verschynende tot het synodum”. ⁴⁾ „Glabbach” SS heeft Glatbach”.

1. Naer aenroepinge dess' naems Godes syn die instructie ende credentie overgesien. Ende also die broeders van Steenwijck haer hebben geabsenteert, voerwendende het perijckel, so hebben die broeders des synodi dieselvige haer excuse niet voor sufficient erkent ende daeromme geresolviert, dat sie deshalven sullen schriftelyck vermaent worden. Belangende haer versoeck van die classicale vergaderinge bevinden die broeders goet, dat men daermede sall vertoeffen tott die naeste bijkumpste om redenen, haer daertoe movierende.

2. Alzoo HERMANNUS VOSS hem beklaget van het gebreck zijns onderholts, overmitz dat enighe vicarie, sortierende onder syne kercke, van joncker JOHAN VAN STEENWIJCK, het jus patronatus pretendierende, is overgegeven an eeden TER BEECK, so hebben die broeders des synodi gedeputiert FRANCISCUM et D. consulem WINSHEM om met STEENWIJCK te onderhandelen ende hem te induceren, dieselvige vicarie ¹⁾ wederomme te restitueren tott den rechten gebruijck ende onderholt des dienaers aldaer.

3. Ende also die thijnde artyckell dess laestgeledenen particulier synodi, van het onderhout der weduwen ende weesen der dienaeren dess godtlycken woorts, noch niet is geeffectueert, so is geresolviert, dat die dienaeren ende olderlingen der kercken by haer respective magistraten sullen anholden, dat het na luydt der articulen des nationalen synodi ende voerschrift der Hollandsche steden moge christelick geeffectueert worden, hetsy bij der landtschafft ofte steden int particulier.

4. Is geresolviert, dat die neghende artyckell dess laestghehouden synodi, betreffende die reformatie der platten landen, nu ter tytt door Godes genaden etlycker maten ²⁾ van den viant gevrijet zijnde, sall geeffectuiert worden ende dat die dienaers des woorts om sulcx te verkrijgen an die Ridderschap des landts ende haere respective magistraten sullen anholden ende mitz desen daertoe geauctorisiert werden die dienaers ter plaetze, daer dien landtdage ierst sall gehalten worden.

5. Ende diewijle mentie gemaect is van die oversettinge der bibell, diewelcke voerhanden is, zyn dess broeders des synodi geresolviert ende willich, indien daer eenige naerder verschrijvinge voorkomt, haer naer behoor daerin tho quiten.

6. Noch volgens geresolviert, dat die dienaren des woorts mitgaders die ³⁾ olderlingen sullen anholden bij haeren magistraten respective, dat

¹⁾ „vicarie” SS heeft „goederen”. ²⁾ „etlycker maten” ontbr. in SS. In OO staat „etlicke jaren”. ³⁾ „die” SS heeft „haere.”

na lofflycker usantie sommige christelycker overicheyden hem believe will daerover uth te zijn, daermit ex bonis ecclesiae eenige studenten tott dess ghemeenen besten moghen onderhouden worden.

7. Ende alzoe eeniger ARNOLDUS N. uth die graeffschap van Benthem int Laer ghewesen dienaer, tho Vollenhoe gecomen ende van die ghemeente tott eenen dienaer begheert wordt ende men van zijn examen niet verseeckert is, hebben die broeders des synodi belastet die broeders van Campen, dat sy denselvigen niet bevestingen, ehr ende bevoerens he nha ordeninghe onser algemeijnnen kercken geexamineert sij.

8. Is geresolvieret, dat die schoelmeisters sullen vermaenth worden, haere schoellkinderen ordentlick in die predicatie tho brengen unde in den Catechismo te institueren ende mit aller discretie ende bescheydenheijt diegene, so der religie noch enichsins niet conform syn, tho ondergaen ende mit aller sachtmoedicheytt soecken te gewinnen, ende dat in allen schoelen gemeijn.

9. Noch sullen die broeders van Zwoll vermaent worden, dat sie, gelyck ander kercken, mede soveell mogelyck is willen onderhouden den 21 artyckell dess nationalis synodi ende goede opsicht nhemen op die broeders ende andere lidmaten, dieselvige voor het avontmaell ¹⁾ besoeckende ende oock mede in die Catechismi predicatie verhalende die principale hofstukken der christelycker religie, nae het besluit des laestgehodene synodi binnen Campen anno 1593.

10. Indien daer een dienaer dess godtlycken woorts hem mochte mit een grave sonde, ergerlycke sonde, gelyck die beteyckent worden in den 72 ende 73 artyckel des nationalis synodi binnen sGraevenhage gesloeten, als mit ehebruck, hoererije, gewoentlycke dronckenschap, simonie etc., hem mochten verlopen, resolvieren die broeders des synodi uth goeden redenen, haer daertoe movierende, dat sodanighe, all ist dat sy berouw ende leetwesen bethoenen, niet stichtelyck ter selver plaetze, daer die faute bedreven ist, mogen blijven ende daeromme niet alleene gesuspendeert maer oock syns dienstes ganss ontsettet werden sall.

11. Also oock veelerley abusen ende misbruijcken voervallen in matrimoniaell ende houwelixe saecken, als dat sommige die proclamaten laten gaen ende niet trouwen, sommige bij papen trouwen, sommige in hoererije blijven sitten, ende also groote onordeninghe, dienende tott verweckinge

¹⁾ „avontmaell” SS heeft „hochwaerdich avontmael”.

des toorns Godes aver landen ende steden, errijsen, hebben die broeders voer goet ende stichtelick gevonden, dat men anholden sall by die magistraten respectivelick ende oock volgens by die Ridderschap desser landen, dat om sulcx alles te ¹⁾ remedieren so in steden als platten landen een gemeene ordeninghe daarvan mochte gepublicieert ende int effect gestelt worden.

12. Ende om alle goede ordere ende vrede in der gemeente Godes te onderhouden, resolvieren die broeders des sijnodi, dat die gravamina, diewelcke in elcken stadt offte ghemeenten mochten voervallen, sullen den sijnodo wettelyck voergedragen worden doer instructie offte credentie der volmachten offte gedeputierden eens yderen consistorii. Ende indien dan ymant in eeniger ghemeenten eenige gravamina offte swaricheyden hadden, sall dieselvige in synen kerckenraeth nha christelicker ordeninge andienen, opdat dieselvige van die vollmachten ende niet van anderen particulieren den synodo mogen voergesteld worden, om alle suspitie ende diffidentie voer te komen ²⁾.

13. Also het sijnodaell boeck door die ruine van Deventer verlooren is, so bevinden die broeders voer goet, dat men wederom met gemeene costen een sijnodael boeck make, daerin alle die acten der nationalen ende particulieren sijnoden vervatet worden, ende dat het sall berusten by dien, daer die sijnodus laest gehouden is, ende dat sy datselvige averbrengen an die plaetze, allwaer wederom een synodus sall gehouden werden.

14. Noch van den broederen geresolviert, dat men sall ter ierster instantien by Ridderschap ende Steden anholden, dat hen believen will die handt daeran te slaen, opdat die geestelycke goederen tot haren behoerlycken gebruyck geimploieert ende die ordonantie, anno 87 by Ridderschap ende Steden van sodanige geremonstriert, geeffectuweert mochte worden. Ende worden daertoe geautorisiert die dienaers ter plaetzen, allwaer die ierste bykumpst van Ridderschap ende Steden sall gehouden werden.

15. Is voer goet gevonden, dat men sall die van Gellderlandt met enighe missive advertieren, off hem niet believen solde na older usantie, in den beginne alhier also onderhouden, mit eenigen van haere medediaeren nu voertaen onsen sijnodum te bekleijden, ende wij den haeren.

16. Noch resolvieren die broederen ende begheren, dat desse voergaende ende alle dess laestgehodene synodi binnen Campen resolutien van een yder gemeenten mit allen vlijtt onderhouden moge worden.

¹⁾ „alles te” SS heeft „te vermyden ende”. ²⁾ „om alle — voer te komen” ontbr. in RR.

17. Die naestvolgende synodus sall thokomende jaer van den dienaren des woordes binnen Zwoll, na haer discretie ende nha dat die noot wert eijnschen, uthgeschreven ende aldaer gehouden worden etc. ¹⁾.

HENRICUS BORNENSIS ²⁾, dienaer des godttlycken woordes tot Zwoll, praeses
hujus synodi.

FRANCISCUS SCHURCKMAN, ecclesiastes Davent., assessor.

MICHAËL HERTENSIUS, dienaer dess godttlycken woorts tott Deventer,
scriba synodi.
